

The EBITDA Interpretation for Tax Purposes

Anna Šlosárová

University of Economics
Faculty of Economic Informatics, Department of Accountancy and Auditing
Dolnozemská cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovak Republic
E-mail: anna.slosarova@euba.sk

Abstract: National economic integration required the revision of international taxation rules. The priority is to pay tax there, where profits and value generate. European Union rules are by ATAD directives set to protect from aggressive tax planning. Slovak Republic took some steps in 2015. They relate to low capitalization rules that state restriction for interest sum admission that are paid from bank loans and other loans between dependent persons for tax purposes. EBITDA is the basic entry for interest calculation. The aim of the contribution is to explain the EBITDA nature as interpreted in the Income Tax Law. It suggests expected progress in using EBITDA for tax purposes. In the ATAD directives the Interest limitation rule is also stated. It is also based on EBITDA calculation. Its calculation is little different in comparison to actual Income Tax Law. The basic information source for EBITDA calculation is accounting in both cases. Relevant information from this area should be through financial statements, especially notes to the financial statements provided to users.

Keywords: EBITDA, low capitalization rule, interest limitation rule

JEL codes: H26, K34, M41

1 Súčasný stav - úvod do problematiky

S účinnosťou od 1. 1. 2015 bol zákonom č. 333/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, doplnený do zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“) § 21a Pravidlá nízkej kapitalizácie. Dôvodom zavedenia týchto pravidiel je predovšetkým boj proti daňovým únikom a má sa nimi zamedziť hlavne znižovaniu zisku podliehajúcemu dani z príjmov daňovníka prostredníctvom úverového financovania závislých osôb.

Pri výpočte výšky úrokov, ktoré si daňovník (dĺžnik) môže uplatniť ako daňový výdavok, sa za východiskový údaj považuje ukazovateľ označovaný ako EBITDA. Ukazovateľ EBITDA sa často využíva vo finančnej analýze ako vstupný údaj do čitateľa ukazovateľov rentability, napr. pri výpočte rentability majetku, t. j. celkových vložených prostriedkov, rentability celkového kapitálu, t. j. celkových zdrojov majetku, rentability vlastného imania, t. j. vlastného kapitálu. Vyčísľuje sa z údajov, ktoré sú zaznamenané v účtovníctve účtovnej jednotky – daňovníka.

Cieľom príspevku je vysvetliť podstatu ukazovateľa EBITDA, ako je interpretovaný v súčasne platnom zákone o dani z príjmov. Zámerom príspevku je aj naznačenie očakávaného vývoja v oblasti využitia ukazovateľa EBITDA na daňové účely v blízkej budúcnosti. Význam riešenia problematiky interpretácie ukazovateľa EBITDA na daňové účely je najmä v tom, že Európska únia v Smernici Rady (EÚ) 2016/1164 z 12. júla 2016, ktorou sa stanovujú pravidlá proti praktikám vyhýbania sa daňovým povinnostiam, ktoré majú priamy vplyv na fungovanie vnútorného trhu (ďalej len „smernica ATAD“) stanovuje opatrenia proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, v rámci ktorých dôležité postavenie má pravidlo o obmedzení zahrnutia úrokov.

2 Metodológia a zdrojové údaje

Objektom skúmania príspevku je ukazovateľ EBITDA. Na tento účel sme zhromaždili základné poznatky o pravidlách nízkej kapitalizácie zo zákona o dani z príjmov a dostupných printových a elektronických zdrojov. Na podporu teoretického výkladu ukazovateľa EBITDA sme využili literatúru z oblasti finančnej analýzy. Úvahy

o očekávanom vývoji využitia ukazovateľa EBITDA na daňové účely sme uskutočnili na základe poznatkov získaných štúdiom smernice ATAD.

Použitím analyticko-syntetického prístupu k skúmanej problematike sme v závere vyjadrili názor, že aj keď úpravy na daňové účely sa uskutočňujú mimo sústavy účtovníctva, základným zdrojom informácií na výpočet ukazovateľa EBITDA musí zostať účtovníctvo. Je preto veľmi dôležité, aby v prípade potreby účtovná jednotka – daňovník, ak je to možné, vytvárala vhodnú analytickú evidenciu. A tiež, aby relevantné informácie na pochopenie týchto skutočností pre používateľa informácií z účtovníctva, uvádzala v poznámkach účtovnej závierky.

3 Výsledky a diskusia

3.1 Pravidlá nízkej kapitalizácie

Pravidlá nízkej kapitalizácie sa *vzťahujú* na:

1. daňovníka právnickú osobu (dlžníka), ktorá účtuje v sústave podvojného účtovníctva,
2. daňovníka právnickú osobu (dlžníka), ktorá zostavuje účtovnú závierku podľa IFRS v znení prijatom Európskou úniou,

a to vtedy, ak je:

- daňovníkom s neobmedzenou daňovou povinnosťou,
- daňovníkom s obmedzenou daňovou povinnosťou so stálou prevádzkarňou na území SR.

Pravidlá nízkej kapitalizácie sa *nevzťahujú* na:

- banku alebo pobočku zahraničnej banky,
- poisťovňu, pobočku poisťovne z iného členského štátu EÚ alebo pobočku zahraničnej poisťovne,
- zaistovňu,
- pobočku zaistovne z iného členského štátu EÚ alebo pobočku zahraničnej zaistovne,
- subjekt podľa osobitného predpisu (napr. dôchodcovskú správcovskú spoločnosť, doplnkovú dôchodkovú spoločnosť, obchodníka s cennými papiermi, finančného agenta a finančného poradcu, subjekt kolektívneho investovania, správcovskú spoločnosť),
- lízingovú spoločnosť.

Pravidlá nízkej kapitalizácie stanovujú obmedzenia výšky úrokov platených z úverov a pôžičiek a súvisiacich výdavkov (nákladov) na prijaté úvery a pôžičky tak, že za daňové výdavky sa nepovažujú vo výške, ktorá počas zdaňovacieho obdobia presahuje 25 % hodnoty ukazovateľa vypočítaného ako súčet výsledku hospodárenia pred zdanením daňou z príjmov vyčísleného na základe údajov účtovníctva, ku ktorému sa pripočítajú odpisy dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku a nákladové úroky. Obmedzenie sa uplatňuje vtedy, ak je veriteľ (osoba, ktorá poskytuje úver alebo pôžičku) závislou osobou vo vzťahu k dlžníkovi (daňovník, ktorý prijal pôžičku). Závislou osobou sa na účely zákona o dani z príjmov rozumie blízka osoba, ekonomicky, personálne alebo inak prepojená osoba alebo subjekt, osoba alebo subjekt, ktorý je na účely konsolidácie súčasťou konsolidovaného celku. [§ 2 písm. n) zákona o dani z príjmov] Okrem toho sa na účely pravidiel nízkej kapitalizácie považuje za závislú osobu voči dlžníkovi aj veriteľ, ktorý poskytol úver alebo pôžičku dlžníkovi, pričom podmienkou pre jej poskytnutie bolo, že veriteľ prijal na tento účel priamo súvisiaci úver, pôžičku alebo vklad od osoby, ktorá vo vzťahu k dlžníkovi už je závislou osobou podľa § 2 písm. n) zákona o dani z príjmov. [§ 21a ods. 2 zákona o dani z príjmov]. „Výsledok konania závislých osôb sa najmarkantnejšie prejavuje v tom, že v ich vzájomných transakciách absentuje uplatňovanie trhových princípov a realizujú sa v iných cenových reláciách, ako za bežných trhových podmienok.“ (Máziková, Ondrušová and Seneši, 2016, s. 206)

3.2 Výpočet ukazovatele EBITDA podľa zákona o dani z príjmov

V zákone o dani z príjmov sa výslovne neuvádza pojem EBITDA, z pohľadu teórie je však zrejmé, že sa z neho vychádza. Potvrďuje to aj zverejnený materiál Finančnej správy. (Pravidlá nízkej kapitalizácie, 2018) Skrátené označenie ukazovateľa je odvodené z anglických pojmov a je vysvetlené v tabuľke 1.

Tabuľka 1 Vysvetlenie označenia ukazovateľa EBITDA

Symbol	Anglický výraz	Slovenský ekvivalent	Vysvetlenie
E	Earnings	výnosy prevyšujúce náklady	výsledok hospodárenia po zdanení daňou z príjmov
B	Before	predtým, ako	predtým, ako k výsledku hospodárenia po zdanení daňou z príjmov pripočítame úroky, dane, odpisy a amortizáciu
I	Interest	úroky	úroky z úverov a pôžičiek
T	Taxes	dane	daň z príjmov
D	Depreciation	odpisy	Odpis je peňažné vyjadrenie opotrebenia dlhodobého hmotného majetku v dôsledku jeho používania v účtovnej jednotke za účtovné/zdaňovacie obdobie.
A	Amortization	amortizácia	Amortizácia je peňažné vyjadrenie zníženia hodnoty dlhodobého nehmotného majetku v dôsledku jeho využívania v účtovnej jednotke za účtovné/zdaňovacie obdobie.

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa: Šlosárová and Blahušiaková, 2017

Pojmy odpisy a amortizácia majú rovnaký význam, odpis sa používa vo vzťahu ku hmotnému majetku a amortizácia vo vzťahu k nehmotnému majetku.

Na daňové účely sa podľa § 21a ods. 1 zákona o dani z príjmov ukazovateľ EBITDA vypočíta tak, ako je to uvedené v tabuľke 2.

Tabuľka 2 Výpočet ukazovateľa EBITDA podľa zákona o dani z príjmov

Výsledok hospodárenia pred zdanením daňou z príjmov	Výsledok hospodárenia po zdanení daňou z príjmov + daň z príjmov
+ Odpisy dlhodobého hmotného majetku a dlhodobého nehmotného majetku	t. j. účtovné odpisy zaúčtované na účte 551 – <i>Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku</i>
+ Nákladové úroky	t. j. úroky zaúčtované na účte 562 – <i>Úroky</i>
+ Súvisiace náklady	t. j. náklady, o ktorých sa účtuje napr. na účte 648 – <i>Ostatné finančné náklady</i>
= EBITDA	= EBITDA

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa § 21a zákona o dani z príjmov, 2018

Súvisiacimi nákladmi sú napríklad: výdavky na znalecké posudky, poplatky za bankové záruky, provízie za sprostredkovanie pôžičky, poplatky za predčasné splatenie úveru a pod.

3.3 Očekávaný vývoj v oblasti využitia ukazovateľa EBITDA na daňové účely

12. júla 2016 bola prijatá Smernica Rady (EÚ) 2016/1164 z 12. júla 2016, ktorou sa stanovujú pravidlá proti praktikám vyhýbania sa daňovým povinnostiam, ktoré majú priamy vplyv na fungovanie vnútorného trhu (smernica ATAD). Jej ustanovenia musia členské štáty EÚ implementovať do svojej legislatívy. Ako právne záväzný akt EÚ bola v SR prebraná do zákona o dani z príjmov s účinnosťou od 1. 1. 2018.

Jedným z hlavných cieľov smernice je zvýšiť odolnosť vnútorného trhu EÚ ako celku voči cezhraničným praktikám vyhýbania sa daňovým povinnostiam. Takýto cieľ nemôžu členské štáty EÚ dosiahnuť, keď budú konať jednotlivito. Európska únia v smernici stanovila pravidlá s cieľom posilniť primeranú úroveň ochrany proti agresívnemu daňovému plánovaniu na vnútornom trhu. Prijala v nej tieto opatrenia proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam:

- pravidlo o obmedzení zahrnutia úrokov,
- zdaňovanie pri odchode,
- všeobecné pravidlo proti zneužívaniu,
- pravidlo týkajúce sa kontrolovaných zahraničných spoločností,
- výpočet príjmu kontrolovanej zahraničnej spoločnosti,
- hybridné nesúlady.

V rámci pravidla o obmedzení zahrnutia úrokov sa vyžaduje, že „Presahujúce náklady na prijaté úvery a pôžičky sú odpočítateľné v zdaňovacom období, v ktorom vznikli, len do výšky 30 % príjmov daňovníka pred započítaním úrokov, daní, odpisov a amortizácie (EBITDA)“. (smernica ATAD, Čl. 4 ods. 1) Výpočet ukazovateľa EBITDA je v porovnaní s tým, ako je to stanovené v súčasne platnom zákone o dani z príjmov, založený na inom princípe.

Pravidlo o obmedzení zahrnutia úrokov zatiaľ nebolo prevzaté do zákona o dani z príjmov; SR uplatnila výnimku, ktorú smernica ATAD umožňuje členskému štátu EÚ využiť v prípade, že má uzákonené rovnako účinné pravidlá, ako je pravidlo o obmedzení zahrnutia úrokov do základu dane z príjmov.

Záver

Ochrana proti agresívnemu daňovému plánovaniu viedla na úrovni Európskej únie k prijatiu smernice ATAD. V SR sa už od r. 2015 uzákonili pravidlá nízkej kapitalizácie, ktoré sú čiastočne porovnateľné s pravidlom o obmedzení zahrnutia úrokov do základu dane z príjmov. V príspevku sme sa pravidlám nízkej kapitalizácie venovali podrobnejšie. Pre stanovenie obmedzenia výšky úrokov platených z úverov a pôžičiek a súvisiacich výdavkov na prijaté úvery a pôžičky poskytovaných medzi závislými osobami je základňou ukazovateľ EBITDA. Zákon o dani z príjmov stanovuje opisným spôsobom jeho výpočet. V príspevku sme uviedli postup pri výpočte ukazovateľa EBITDA vo finančnej analýze a v súčasne platnom zákone o dani z príjmov.

Pravidlo o obmedzení zahrnutia úrokov vyžadované smernicou ATAD sa tiež opiera o výpočet ukazovateľa EBITDA, ktorý je však v porovnaní so súčasne platným zákonom o dani z príjmov odlišný. Bez ohľadu na to, ktorý spôsob výpočtu ukazovateľa EBITDA sa použije, všetky úpravy na daňové účely sa uskutočňujú mimo sústavy účtovníctva. Dôležité však je, že vždy musí byť základným zdrojom informácií na výpočet ukazovateľa EBITDA účtovníctvo účtovnej jednotky – daňovníka. V ňom sú zdokumentované všetky skutočnosti potrebné na výpočet ukazovateľa EBITDA. Prostredníctvom účtovnej závierky, najmä informácií v poznámkach účtovnej závierky, by sa všetky relevantné informácie týkajúce sa tejto oblasti mali dostať k používateľovi a napomôcť mu pri jeho rozhodovaní sa.

Príslušnosť ku grantovej úlohe

Príspevok bol spracovaný ako jeden z výstupov riešenia projektu APVV č. APVV-16-0602 „Zvyšovanie relevantnosti účtovných informácií v SR – od nákladov k hodnote“.

Literárne zdroje a iné odkazy

EUR-LEX (2018). *Smernica Rady (EÚ) 2016/1164 z 12. júla 2016, ktorou sa stanovujú pravidlá proti praktikám vyhýbania sa daňovým povinnostiam, ktoré majú priamy vplyv na fungovanie vnútorného trhu* Dostupné na:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32016L1164>.

Finančná správa (2018). *Pravidlá nízkej kapitalizácie* Dostupné na:

<https://podpora.financnasprava.sk/663968-Pravidl%C3%A1-n%C3%ADzkej-kapitaliz%C3%A1cie->

Máziková, K., Ondrušová, L., Seneši, N. (2016). *Účtovníctvo vlastníckych transakcií*. Bratislava: Wolters Kluwer.

SLOV-LEX (2018). *Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov*.

Dostupné na: https://www.slov-lex.sk/static/pdf/2003/595/ZZ_2003_595_20180501.pdf.

Šlosárová, A., Blahušiaková, M. (2017). *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava: Wolters Kluwer.